

VISO - Campus Dr. Delbekestraat

Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein

Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

Respectvol omgaan met elkaar in VISO (visie)

Als we in de media het woord pesten tevoorschijn zien komen, dan horen en lezen we meestal alleen het verhaal van de gepeste leerling.

Maar wat doet een school allemaal om pesterijen te voorkomen en om leerlingen te sensibiliseren rond dit thema?

‘Pesten’, een thema dat nog steeds schuil gaat onder heel wat taboe...

In VISO bestond al een tijd een werkgroep ‘pesten op school’, maar sinds 2012-2013 is dit de werkgroep ‘**respect op school**’. Deze werkgroep komt een aantal keren per jaar samen en ontwikkelt **een visie en beleid rond pesten en respectvol omgaan met elkaar**. De werkgroep evalueert en stuurt bij waar nodig.

In de werkgroep gaat o.a. aandacht naar ‘de Vlaamse week tegen pesten’ en worden er activiteiten en lessen voorbereid voor die week.

Zo bieden we de leerlingen een brede waaier van activiteiten aan tijdens ‘de Vlaamse week tegen pesten’, in VISO ‘de week voor respect en tegen pesten’ genoemd.

1 Wat is respect?

Respect is de basisvoorwaarde van een rechtvaardige en leefbare samenleving. Wie respect heeft voor een ander, verdient zelf ook respect. Het gaat erom te accentueren dat iemand anders is, een ander geloof heeft, andere gewoonten of een andere huidskleur dan jezelf. Respect is het besef dat je iemand niet moet beoordelen op uiterlijkheden en verschillen. Het is elkaar de ruimte gunnen en elkaar met rust laten. Het betekent dat je open staat voor de ander, hoe anders hij of zij ook is. Zelfrespect is minstens zo belangrijk, hoe wil je zelf behandeld worden?

Respect is niet voor iedereen hetzelfde. Zo is het bv. in de ene cultuur respectloos om iemand geen hand te geven. In andere culturen is het dat juist wel. Natuurlijk is het niet nodig dat we allemaal dezelfde opvattingen hebben. Verschillen zijn juist interessant, maar dan moeten we wel op een respectvolle manier met elkaar omgaan.

Respect speelt overal. Thuis, op school, op straat, in de jeugdbeweging en in de media. Niet iedereen is zichzelf voortdurend bewust van het belang van respect.

2 De werkgroep ‘respect op school’ ontwikkelt een visie en beleid rond pesten, evalueert en stuurt bij waar nodig...

We gaan ervan uit dat jongeren op school **optimale groeikansen** moeten krijgen en zich ‘**goed in hun vel**’ moeten voelen. Hun welbevinden vormt het uitgangspunt. Zowel leerkrachten als leerlingen zelf zijn hiervoor medeverantwoordelijk. Geweld, pesten en onrespectvol omgaan met elkaar gaan volkomen in tegen dat welbevinden van jongeren. De gevolgen ervan zijn voor de betrokkenen niet te onderschatten.

Met de werkgroep zoeken we naar handvatten en oplossingen. We denken na over de oorzaken, gevolgen en mogelijke interventies.

VISO - Campus Dr. Delbekestraat

Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein

Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

Samenwerking tussen leerkrachten, opvoeders, directie, leerlingen en ouders laat toe dat de verschillende partijen beter op elkaar afgestemd geraken. Allen vanuit de eigen specifieke positie en medeverantwoordelijkheid voor het welslagen van een opbouwend pestbeleid.

3 We hebben aandacht voor...

3.1 Discriminatie:

Discriminatie staat een democratische samenleving in de weg, waarin ieder mens als uniek individu wordt gezien en gelijk wordt behandeld.

Er zijn verschillende gronden waarop mensen worden gediscrimineerd:

- op geloof
- op ras
- op geslacht
- op het feit dat hij of zij een beperking heeft
- op leeftijd
- op seksuele geaardheid

3.2 Vandalisme-zinloos geweld:

Geweld is niet uitsluitend tegen medemensen gericht. Ook geweld tegen materiële zaken is een vorm van geweld.

Enkele voorbeelden: het beschadigen van didactisch materiaal, omtrappen van tuinhekjes en volle afvalbakken, ingooien van ramen, krassen maken in auto's, het in brand steken van materiaal...

3.3 Verbaal geweld:

Schelden is een vorm van verbaal geweld en kan een grote impact hebben op de gemoedstoestand van anderen. Schelden is kwetsend.

Enkele voorbeelden: schelden in bussen en trams, op school en op straat, massale scheldpartijen zoals in een voetbalstadion, waar de schelders zich richten tegen bv. de scheidsrechter.

3.4 Fysiek geweld:

Fysiek (= lichamelijk) geweld is zeer bedreigend en kan resulteren in een dodelijke afloop.

VISO - Campus Dr. Delbekestraat
Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein
Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

3.5 Psychisch geweld:

Pesten komt veel voor en is een vorm van psychisch geweld. Maar er zijn ook andere vormen van psychisch geweld, die moeilijker te constateren zijn. Mensen kunnen zo worden gemanipuleerd of onder druk gezet dat ze daarvan schade ondervinden. Zo kan er bv. een gebrek aan zelfvertrouwen ontstaan en een laag gevoel van eigenwaarde. Allerlei angsten zijn het gevolg o.a. straatvrees en verlatingsangst. Het zal moeite kosten om vertrouwensrelaties op te bouwen.

4 Onze aanpak en hulpverlening

Eenzijds werken we preventief. Dit wil zeggen dat we ervoor zorgen dat de problemen wegblijven en geen voedingsbodem krijgen. Dit is prioritair.

Anderzijds zorgen we dat pesterijen en ander onrespectvol gedrag stoppen.

4.1 Preventieve aanpak

- 4.1.1 We streven naar een goed **klas- en schoolklimaat**. Het welbevinden van iedere leerling is een centraal aandachtspunt in ons schoolwerkplan.

We laten kansen voor leerlingen om elkaar te leren kennen, o.a. door groepsbevorderende werkvormen in te lassen als klasgesprek, kringgesprek, groepswerk, projectwerk, rollenspel...

Opvoeders zetten zich in om goed toezicht te houden.

Begeleide middagactiviteiten vinden we belangrijk, zodat we 'dode' momenten zinvol kunnen invullen.

'Leefsleutels' voor de eerste graad en de initiatieven van de werkgroepen gezondheid, dragen ook bij tot het positief klimaat.

We zorgen in het begin van het schooljaar voor onthaaldagen en in de loop van het schooljaar voor teamdagen in klasverband.

In campus Polenplein werken we in sommige leerjaren met een klasuur, waardoor leerlingen tijd en gelegenheid hebben om elkaar beter te leren kennen.

De eerste week van het schooljaar besteden we aandacht aan een aantal afspraken rond gezonde groepsnormen, relaties en wederzijds respect.

VISO - Campus Dr. Delbekestraat
Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein
Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

4.1.2 Sensibiliseren van iedereen.

Het sensibiliseren van iedereen is een eerste preventieve stap in de aanpak voor respect op school.

O.a. via ons schoolreglement maken we duidelijk dat pesten echt niet kan en wat onze visie en aanpak is. Zo zijn de afspraken voor iedereen duidelijk. In de Vlaamse week tegen pesten, in VISO 'de week voor respect en tegen pesten' genoemd, bieden we onze leerlingen een brede waaier van activiteiten aan.

4.2 We zorgen dat pesterijen en ander onrespectvol gedrag stoppen.

4.2.1 We vragen dat elk **personeelslid reageert op pesterijen** die worden opgemerkt. Hiermee tonen we duidelijk aan dat pesten op school niet geduld wordt. We roepen ook de leerlingen op om te reageren als ze pesterijen opmerken.

4.2.2 Leerlingen kunnen steeds **pestproblemen melden** bij de titularis en/of leerlingenbegeleider.

4.2.3 Titularis en/of leerlingenbegeleider voert waar nodig **een gesprek met slachtoffer en pestkop(pen)**.

De leerlingenbegeleider wordt op de hoogte gebracht van pesterijen en er volgt een ondersteunend gesprek met het slachtoffer. De bedoeling is dat de leerling zijn gevoelens kan uiten, dat de situatie geanalyseerd wordt, en dat het slachtoffer gaat aanvoelen dat het niet meer alleen staat met zijn problemen en er veilig kan over praten.

Met de pester(s) volgt er een herstelgesprek en eventueel wordt dit op papier gezet.

Na een stipte uitvoering kan de leerlingenbegeleider en/of de titularis de pestkop positieve feedback geven en eventueel overgaan tot begeleidende gesprekken.

VISO - Campus Dr. Delbekestraat
Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein
Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

4.2.4 Klas- of groeps gesprekken vinden we nodig als de leerlingen in de klas lijden onder pestgedrag.

Slachtoffers (en ouders) zijn vaak bevreesd dat door openlijk in te gaan op pesten en namen te noemen, de pesterijen nog zouden toenemen. Ze willen niet 'klikken' uit vrees de situatie te verergeren.

Een veilige manier om (vermoedens van) pestgedrag aan bod te laten komen, is het bespreken van algemene thema's zoals groepsdynamica met toepassingen naar de klassituatie.

Er bestaan heel wat teksten, verhalen, jeugdboeken, getuigenissen die als inleiding op het klasgesprek kunnen voorgelezen worden. Ook een film of een rollenspel kunnen het probleem van pesten helpen verduidelijken.

Is pestgedrag duidelijk en opvallend aanwezig in de klas, of beseffen de meeste leerlingen dat de leerkracht op de hoogte is, dan kan er openlijk en direct in groep worden over gesproken. Dit wordt goed voorbereid, in samenspraak met het slachtoffer en zijn ouders.

In zo'n gesprek richt de begeleider zich vooral op het pestgedrag. Hij benoemt het pestgedrag als onrechtvaardig en diep kwetsend. Hij laat de gevoelens van het slachtoffer en de middengroep aan bod komen. Hij kan de groep zelf oplossingen laten opzoeken en deze in concrete afspraken samenvatten. De klassenraad wordt hiervan op de hoogte gebracht.

4.2.5 'No-blame'-methode

Bij heel wat pesterijen passen we de zogenaamde 'no-blame' methode toe. 'No-blame' betekent dat we bij niemand de schuld van pesten leggen. Belangrijke elementen in de aanpak zijn het aanmoedigen van empathie, de gedeelde verantwoordelijkheid en het probleemoplossend werken. We geloven dat deze aanpak op lange termijn het meest resultaat biedt voor alle betrokkenen. Verschillende personeelsleden van de school volgden hier vorming rond.

4.2.6 Begeleidende gesprekken met het slachtoffer

Soms is het nodig het slachtoffer verder te begeleiden, vooral leerlingen met te weinig zelfvertrouwen of leerlingen die minder weerbaar zijn. Hier verwijzen we naar de medewerkers van het CLB, die instaan voor hulp of doorverwijzen naar andere diensten, waar weerbaarheid en sociale vaardigheden worden ingeoefend.

4.2.7 Begeleidende gesprekken met de pester

Het is uiteraard wenselijk ook de pestkop verder te begeleiden. Ook hier kan de CLB-medewerker ondersteunend optreden.

VISO - Campus Dr. Delbekestraat

Dr. Delbekestraat 24, 8800 Roeselare
tel. 051 20 88 77 – viso.delbekestraat@sint-michiel.be

VISO - Campus Polenplein

Polenplein 23, 8800 Roeselare
tel. 051 20 14 57 – viso.polenplein@sint-michiel.be

www.viso-roeselare.be – viso.roeselare@sint-michiel.be

4.2.8 Directie

Vanzelfsprekend houdt ook de directie een oogje in het zeil. Bij aanhoudende pesterijen treedt de directie streng op. Een antipestcontract kan opgemaakt worden of er kan zelfs een tijdelijke definitieve uitsluiting volgen.

4.2.9 Ouders

De school probeert met de ouders een goede communicatie te voeren. Iedere partij moet waken over de eigen grenzen. Het kan echt niet de bedoeling zijn dat ouders op school (en ook niet aan de poort of op weg naar school of thuis) eigenhandig het probleem willen oplossen. Er is altijd best overleg met de klassentitularis, leerlingenbegeleider en/of directie.

4.2.10 Klas- of schoolverandering

Voor het slachtoffer is een klas- of een schoolverandering soms de laatste uitweg. Als pesterijen diep hebben ingewerkt en een vastgeroest patroon vormen binnen de klasrelaties, blijft deze oplossing als enige over. Voordeel hiervan is dat de leerling zich in een totaal nieuwe klasgroep kan integreren. Het nadeel is dat pesterijen in de nieuwe klas of school soms opnieuw de kop opsteken en daardoor het slachtoffer opzadelen met (nog grotere) schuldgevoelens ('het zal nu toch wel zeker aan mij liggen'). Het is belangrijk bij een klas- of schoolverandering de begeleiding (vanuit externe diensten...) niet stop te zetten, maar de leerling nog een tijd te ondersteunen en op te vangen.